

MEDYA, SİYASET, SERMAYE EKSENİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: SİYASİ PARTİLERİN GENEL SEÇİMLERDEKİ (2002-2017) MİTING HABERLERİNİN GAZETELERDE YER ALMA ORANLARI

Kamuran GÜLARSLAN DEĞER¹

ÖZET

Çalışmada günümüz Türk medyasının siyasal ve ekonomik düzlemde sahiplik yapısının ortaya konulması amaçlanırken, holdinglerin yönettiği günümüz medyasının siyasal iktidarla olan ekonomik ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda, bu ilişkiler yumağının gazetelerin yayın politikalarına yansıyor yansımadağı sorusunun yanıtı aranmaktadır. Bu kapsamda çalışmada gazetelerde yer alan seçim mitingleri haber oranlarının medyanın siyasal iktidarla olan konumuyla doğrudan ilişkili olduğu varsayımının desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda AKP'nin iktidara geldiği 2002 Genel Seçimlerinin başlangıç noktası olarak seçildiği çalışmada 2007, 2011, 2015 ve 2017 Genel Seçimlerinde siyasi liderlerin miting konuşmalarının ne kadarının gazetelerde haber olarak yer aldığı belirlenmektedir. Çalışma sahiplik yapısının yanı sıra, siyasal düşünceler açısından farklılık arz eden Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Zaman ve Yenişafak gazetelerinin birinci sayfalarının yanı sıra, politika sayfaları üzerinden içerik analizi yöntemiyle yürütülmektedir. Çalışmada genel seçimlere bir ay kala siyasal partilerin gerçekleştirdiği seçim mitinglerini içeren haberler, içerik analizi yöntemiyle dönemsel olarak niceliksel açıdan incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya, Siyaset, Sermaye, Genel Seçimler, Seçim Mitingi Haberleri.

A REVIEW ON MEDIA, POLITICS, CAPITAL AXIS: RATE OF PUBLICATION OF MEETING NEWS OF POLITICAL PARTIES IN GENERAL ELECTION (2002-2017)

ABSTRACT

In this study, it is aimed to reveal the ownership structure of contemporary Turkish media in the political and economic level. Considering the economic relations of the current media run by the holding companies with the political power, it is sought to answer the question of whether these relations are reflected in the publishing policies of the newspapers. In this context, it is aimed to support the assumption that the news rates of the election rallies in the newspapers are directly related to the position of the media with political power. In this respect the study, which was chosen as the starting point of the 2002 General Elections, in which the AKP came to government, determined how much of the political leaders rallies in the 2007, 2011, 2015 and 2017 General Elections took place in the newspapers. The study is carried out with the content analysis method on the first pages and policy pages of Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Zaman and Yenişafak newspapers. In this study, news that includes election rallies held by political parties one month before the general elections are analyzed periodically through content analysis method.

Keywords: Media, Politics, Capital, General Elections, Meeting News.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye,
kamurangularslan@gmail.com

1. GİRİŞ

Medya sahipleri medyadaki üretim süreçleri ve medya içerikleri üzerinde doğrudan ya da dolaylı bir kontrole sahiptir. Dolayısıyla medya, haberlerin ve çözümlerinin çatısını yerleşik ayrıcalıkları destekleyen bir çerçevede kurarak ve her türlü tartışmayı sınırlandırarak, birbiriyle sıkı sıkıya kaynaşmış olan devletlerin ve şirketlerin çıkarlarını ön planda tutmaktadır (Chomsky, 1999: 23). Chomsky'nin görüşlerinden yola çıkıldığında, günümüz insanının doğrudan deneyim alanları dışında kalan dünyanın olay ve olgularını çok büyük ölçüde medyanın kendilerine yansıttığı biçimde algıladığı ve bu algıların gerçeğin kendisi değil, gerçekliğin yapay olarak yeniden inşası olduğu yönündeki düşünceler desteklenmektedir (Kaya, 2009: 26).

Bu bağlamda ele alındığında, medya dünyasındaki değişim süreci içinde ekonomik dünyanın ağırlığının önemli yer tuttuğu söylenebilir. Türkiye'nin iktisat politikaları tercihlerinde radikal değişimlere gidildiği 1980'li yılların başından itibaren, ekonomik faaliyetlerin medya alanında giderek arttığı görülmektedir (Ekzen, 1999: 86). Buna göre medya organizasyonlarının bağlı olduğu holdingler sağladıkları ekonomik güçlerinin yanı sıra, artı olarak söylem gücünü de ellerinde tutmaya başlamışlardır. Holdinglerin medya alanında tekelleşmesi veya bu alanda herhangi bir medya aracına sahip olması, holdingleri hem sermaye bağlamında hem de söylem bağlamında güçlü konuma getirmiştir (Dursun, 2012: 17). Buna göre holdingler sahibi oldukları medya aracılığıyla hükümet politikalarını destekleyen haberler yaparak kamuoyunu yönlendirirken, siyasal iktidarlar ise holdinglerin ticari beklentilerini yerine getirmeye başlamıştır. Bu beklentilerin yerine getirilmesinde, medyadaki kapı bekçilerinin rolü büyüktür. Nitekim Alver'e göre (2007: 88), kapı bekçilerinin belli bir yöne eğilimi standartlaşmış etkinliklerinden değil, bu etkinlikleri belirleyen ekonomik, siyasal, ideolojik ve kültürel yapının özelliklerinden ortaya çıkmaktadır.

Bu doğrultuda medya, siyaset, sermaye üçgeninde ele alınan çalışmada, Türk siyasal yaşamının her döneminde farklı şekilde kendini gösteren medya, siyaset ve sermaye ilişkileri yumağının 2000'li yıllarda nasıl şekillendiğinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, medya, siyaset, sermaye üçgeninde kurulan ilişkiler ağının gazetelerin yayın politikalarına yansıyor yansımadığı sorusunun yanıtı aranmaktadır. Çalışmada gazetelerde yer alan genel seçim mitingleri haber oranlarının, medyanın siyasal iktidarla olan konumuyla doğrudan ilişkili olduğu varsayımının desteklenmesi hedeflenmektedir. AKP'nin iktidara geldiği 2002 Genel Seçimlerinin başlangıç noktası olarak seçildiği çalışmada 2007, 2011, 2015 ve 2017 genel seçimlerinde siyasal partileri gerçekleştirdiği mitinglerin ne kadarının gazetelerde haber olarak yer aldığı ortaya konulmaktadır. Çalışmada sahiplik yapısının yanı sıra, yayın politikaları açısından farklılık arz eden Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Zaman ve Yenişafak gazetelerinin birinci sayfalarının yanı sıra, politika sayfalarında yer alan miting haberleri içerik analizi yöntemiyle incelenmektedir. Buna göre, genel seçimlere bir ay kala siyasal partilerin gerçekleştirdiği seçim mitinglerini içeren haberler içerik analizi ile dönemsel olarak niceliksel açıdan ele alınmaktadır. Zaman Gazetesi'nin 2015 yılından önce kayyuma devredilmesi ve ardından da kapatılmış olması nedeniyle, çalışmaya bu tarihten itibaren Yenişafak Gazetesi üzerinden devam edilmiştir.

2. MEDYA, SİYASET VE SERMAYE İLİŞKİSİ

Kaya (1999: 228), günümüzdeki kapitalizmin ulaştığı yeni aşamada iktidar-sermaye-medya-toplum ilişkisinin köklü biçimde değişerek yeniden inşa edildiğini ifade etmektedir. Buna göre, 1980'li yıllardan başlayarak günümüze ulaşan dönem içinde, Huntington ve arkadaşlarının 1970'li yıllarda sermaye ve iktidar adına dile getirdikleri yeni bir devlet-medya dengesi, sadece ABD'de değil, dünya ölçeğinde yeni mülkiyet biçimleri ve yönetim yapıları ile devlet-

sermaye-medya füzyonu olarak kendini tamamlamıştır. Nitekim Golding ve Murdock'a göre, günümüzde hükümetler ve devlet kuruluşları resmi istatistikler ve günlük basın brifinglerinden, kamusal reklam kampanyalarına kadar uzanan çeşitli biçimlerdeki kamusal enformasyonun en önemli üreticileri haline gelmiştir (İrvan, 2002: 80).

Medya, siyaset, sermaye yapısı işleyişinin anlaşılmasında ekonomi politik yaklaşımlar önemli yer tutmaktadır. Buna göre ekonomik politik yaklaşım, ekonomik ve siyasal güçlerin yanı sıra; üretim ilişkilerinin medyanın kurumsal yapısını ve içeriğini nasıl belirlediğini ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım ulusal ve uluslararası pazarda kültürel malların üretim ve dağıtımlarını belirleyen ekonomik ve politik güçleri açıklayarak eleştirmekte, medya kurumları ve bunların ürettiği emtiaları, sosyo-politik ve sosyo-ekonomik toplumsal çevrenin ve egemen ilişkilerin dışavurumu olduğunu ileri sürmektedir (Yaylagül, 2010: 152). Diğer bir ifadeyle ekonomik politik yaklaşımlar, medya ve devlet arasındaki ilişkinin kamusal alandaki düşünce ve ifade silsilesi açısından nasıl ve hangi tarzlarda sonuçlara yol açtığını belirlemeyi amaçlamaktadır (İrvan, 2002:80). Ekonomi politik yaklaşımın temsilcilerinde Smythe, kitle iletişim araçlarının tekelci kapitalist sistemin bir buluşu olduğunu belirtirken, kitle iletişim araçlarının amacının bütün nüfus ve öteki örgütlerin önderliği için sorunlar, değerler ve politikalar gündemini oluşturmak olduğunu söylemektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2010: 232). Gulding ve Murdock'a göre ise, kapitalist toplumlarda üretim araçlarını kontrol eden kapitalistler, düşüncelerin üretimi ve dağıtımını sağlayan araçları da kontrol etmektedirler. Onlara göre, medya ve kültür üreten kuruluşlar endüstri düzeyinde örgütlenmişlerdir ve ürettikleri ürünleri emtia formunda üretmekte ve satmaktadırlar (Yaylagül, 2010: 179)

Ekonomi politik yaklaşımın diğer önemli bir temsilcisi Mosco ise, iletişimin siyasal ekonomisini kaynakların üretim, dağıtım ve tüketimini oluşturan sosyal ilişkiler dengesinin güç ilişkilerine dayandığına işaret etmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2010: 236). Medya, siyaset ve sermaye dengesiyle ilgili olarak Chomsky ve Herman, güç ve zenginlik ile kaynaklara sahiplik ve kaynakları yönetmede derin eşitsizlik olduğunu ve bu eşitsizliğin medya çıkarları ve tercihlerine de yansıdığını ifade etmektedir. Şirket çıkarları ve devlet çıkarlarının sembiyotik, yani birbirini besler nitelikte olduğunu ifade eden Chomsky, medya ve devletin propaganda makinası olarak rızayı imal ederek kamuoyunu manipüle ettiğini belirtmektedir. Bu sayede oluşturulan propaganda sistemi ile olası karşıtlığın önü kesilmekte ve böylece devlet gücünü ve ekonomik hegemonyasını sürdürmek için medyanın içeriğini kontrol edebilmektedir (Erdoğan ve Alemdar, 2010: 293) Kitle iletişim araçlarının insanlar üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, medya içeriklerinin kontrol edilmesi toplumun da kontrol edilmesi anlamına gelmektedir. Nitekim bu büyük güce sahip olabilme arzusu, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de büyük sermaye gruplarının sektöre girmesine yol açmıştır.

1980 tarihinde Milliyet Gazetesi'nde, 1982 tarihinde ise Güneş Gazetesi'ndeki sermaye yatırımları bu sürecin başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Alemdar, 1999: 86). Bugün gelinen noktada büyük sermaye gruplarının medya sektöründe yer almaları, Türkiye'nin siyasal, toplumsal yazınına medya kavgaları olarak adlandırılabilir yeni bir kavramı kazandırmıştır. Aslında geçmişte basın kavgaları olarak yaşanan olgu, yazarların genellikle siyasal konularda, kimi zamanda kişisel nedenlerle sayfalarında atışma ve polemige girmeleri anlamına gelmektedir. Bu niteliği ile de basın kavgaları fikir ve tutum farklılıklarını sergilemesi açısından basının varlık nedeniyle bir ölçüde uyumlu görünmektedir. Oysaki günümüz medya döneminde kavgalar düşünce ayrılıkları değil, firmalar arasında çıkar çatışmaları nedeniyle çıkmakta ve karşıt düşüncelerin ortaya konulması yerine, bir diğerinin yolsuzluğunu ve usulsüzlüğünü sergilemek yoluyla başlarını derde sokmak, diğer bir ifadeyle rakiplerini yok etmeyi amaçlayan bir savaş görüntüsü vermektedir (Kaya, 1999: 250). Bu durumun fikir ve politika tartışmalarından daha çok, kıyasıya bir ticari rekabet ve rakibini yok etme savaşının

dışavurumundan başka bir şey olmadığını belirten Seçkin (1999:140), gazetelerin birbirilerine yönelik suçlamalarının, hükümetlere muhalefet edilmesinin ya da, politik liderlerle kişiselleşen kavgalarının esas nedeninin ekonomik çıkarlar olduğunun altını çizmektedir. Nitekim Demir'e göre (2007: 231), Türk medyasının özgürlüğünün önündeki en önemli sorunun yasalardan ve hükümetlerin uygulamalarından çok, ticarileşme sürecinde medyanın kendi içindeki yapısal değişimlerden kaynaklanmaktadır. Bu durum medya-devlet-sermaye çıkarları bağlamında oluşan ilişkiler ağında, medyanın işlevlerinde görülen sapmalar ve gazetecilerin içinde bulunduğu yapı ve etik değerlerin yozlaşmasını beraberinde getirmektedir.

3. 2000-2018 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE MEDYANIN SAHİPLİK YAPISI

2001 krizine kadar Türkiye'de medya işletmeleri banka sahibi olmanın finansal avantajlarını kullanarak medya alanındaki yatırımlarını arttırmışlar ve bu sayede siyasette de ellerini güçlendireceklerini düşünmüşlerdir. Nitekim medya aracılığıyla siyaset üzerinde kurdukları baskı ile özelleştirme uygulamalarında kamu ihaleleri olarak büyümek hedeflenmiştir. 2001 Ekonomik Krizi'ni hazırlayan koşullar, sonrasında getirilen düzenlemeler ve tüm bu süreçte yaşanan siyasi çalkantılar, Türkiye'de hem siyasi haritayı hem de medya sektörünü yeniden dizayn etmiştir. Kriz sonrasında TMSF finansal açıdan sorunlu gördüğü bankalara ve bu bankaların bağlı olduğu holdinglerin medya işletmelerine el koymuştur (Kadioğlu, 2018: 115).

Ciner Grubu tarafından Dinç Bilgin'den satın alınan Sabah Gazetesi ve ATV'nin de içinde bulunduğu medya grubu, 2008 yılında 1.1 milyar dolar karşılığı Çalık Holding'e satılmıştır (<https://www.cnnturk.com/2008/ekonomi/genel/04/22/sabah.ve.atv.calik.grubuna.gecti>, Erişim Tarihi: 12.05.2019). 2013 tarihinde ise Çalık Holding'e ait Turkuaz Grubu hisselerini inşaat, enerji ve altyapı sektörlerinde faaliyet gösteren Kalyon Grubu bünyesinde bulunan Zirve Holding'e satılmıştır. İnternette yayılan tapelerde satışın pek çok yatırımcının para vererek oluşturduğu bir havuz sayesinde gerçekleştiği iddiası yer almıştır. Diğer bir iddia ise, Sabah Grubu'nun satışı için iddia edilen rakamlar ile söz konusu medya şirketinin çok kârlı olmadığı, hatta zarar ettiği yönündedir. Bu noktada dikkat çekici diğer bir husus ise, Zirve Holding'e bağlı Kalyon İnşaat'ın başta üçüncü havalimanı olmak üzere, Çanakkale-Ezine-Ayvacık Yolu gibi büyük ihalelerinin yanı sıra; ülkenin büyük kısmının altyapı, otoyol ihaleleri gibi enerji alanlarında da yatırım yaparak hidroelektrik santrallerinin işletmesinin sahibi olmasıdır (Sözeri, 2015: 13).

Doğan Grubu, yasal zorlamalar yüzünden 2005 yılında TMSF'den aldığı Star TV'yi 2011 yılında Doğuş Grubu'na satarak pazar payını küçültme yoluna gitmiştir. Doğan Grubu, iktidarın artan baskıları karşısında yazılı basında da küçülmeye yönelmiş ve aynı yıl Milliyet ve Vatan gazetelerini de Demirören Grubu ile Karacan Grubu'na satmıştır. Karacan Grubu'nun yükümlülüklerini yerine getirememesi sonucu, her iki gazetenin sahipliği de birkaç ay sonra tamamen Demirören Grubu'na geçer. Satın almadan sonra Demirören Grubu'nun ilk işi iktidarı kızdıran muhalif sesleri uzaklaştırmak olur ve akabinde İstanbul'un üçüncü büyük limanı olan Zeyport Limanı (Zeytinburnu) ihalesini kazanmıştır. NTV haber kanalının sahibi olan Doğuş Grubu ise, Star TV'yi satın almasından yaklaşık bir yıl sonra Türkiye'nin en büyük turizm limanlarından biri olan Karaköy'deki Galataport ihalesini kazanmıştır (<http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12.05. 2019).

2004 yılında İmar Bankası soruşturması çerçevesinde Uzan Grubu'na ait tüm şirketlere TMSF tarafından el konulmuş, sonrasında ise Star TV, Doğan Medya Grubu'na satılmıştır. Benzer şekilde TMSF, 2013 yılında alacaklarının tahsili için Çukurova Grubu'na ait medya grubuna el koymuştur. TMSF, Show TV ve Show Türk ve Show Max'ı 402 milyon dolara Ciner Grubu'na satarken, Akşam Gazetesi ve bünyesinde bulunan Güneş, SkyTürk, Sky 360 ve çok sayıdaki dergiyi iş adamı Ethem Sancak'a satmıştır. İş adamı Ethem Sancak, TSK için zırhlı personel

taşıyıcı ve Emniyet Genel Müdürlüğü için TOMA üreten BMC'nin sahibi olarak bilinmektedir. Bir süre sonra ise, Ethem Sancak'ın sahibi olduğu ES Medya, iş adamı Zeki Yeşildağ'a geçmiştir (<https://www.gzt.com/dunya-politika/turk-medyasinda-ses-getiren-el-degistirmeler-3293246>, Erişim Tarihi:15.05.2019).

Türkiye'nin en büyük medya kuruluşuna sahip olan Doğan Yayın Holding ise 2018 yılında, bünyesindeki birkaç küçük yayın şirketi hariç tüm medya organlarını toplam 916 milyon dolar karşılığında Demirören Holding'e satmıştır. İktidarın baskıları sonucu yayın politikasından önemli tavizler vermek zorunda kalan, yine de eleştirel yayıncılık politikasını kısmen de olsa sürdüren Doğan Grubu'nun, Demirören Holding'e satılmasında bir kamu bankası olan Ziraat Bankası'nın sağladığı 675 milyon dolarlık, iki yılı geri ödemesiz 10 yıl vadeli ve düşük faizli kredi önemli rol oynamaktadır. Bu satışla birlikte Hürriyet Gazetesi, Posta Gazetesi, Hürriyet Daily News Gazetesi, Fanatik Gazetesi, Kanal D, CNN Türk, TV 2, Dream TV, Doğan Haber Ajansı ve Yaysat Dağıtım Şirketi, Demirören Grubu'na geçmiştir. Daha öncesinde Milliyet ve Vatan gazetelerine sahip olan Demirören Grubu, bu satın alma işlemiyle birlikte Türkiye'nin en büyük medya grubu haline gelmiştir. "Doğan" ve "Demirören" gruplarının ilk harfi aynı olduğu için Kanal D adı aynı kalırken, Doğan Haber Ajansı'nın adı Demirören Haber Ajansı olarak değiştirilmiştir (<http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12. 05. 2019).

Bu dönemde iktidarın politikalarını eleştiren haber ve yorumlarına sayfalarında yer veren muhalif gazetelerin baskı altına alınmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim 1924 yılında Atatürk'ün önderliğinde Yunus Nadi tarafından kurulan Cumhuriyet Gazetesi'nin sahibi olan Cumhuriyet Vakfı'nın (http://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri, Erişim Tarihi: 19.05.2019) yöneticilerinin yanı sıra, gazetenin genel yayın yönetmeni, icra kurulu başkanı, yazarlar, karikatürist ve okur temsilcisinin de aralarında bulunduğu 19 çalışanı gözaltına alınmıştır. Bu kişiler hakkında gazetecilik faaliyetlerinin suç olarak gösterildiği iddianamede, 106 ayrı haber "silahlı terör örgütlerine üye olmamakla birlikte, örgüte yardım etme" suçlamasına delil gösterilmiştir (<http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12. 05. 2019). Buna göre 19 Şubat 2019 tarihinde İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi, Cumhuriyet Gazetesi çalışanlarına açılan davanın kararını onamıştır. Karar uyarınca 5 yıla kadar hapis cezası almış olan Kadri Gürsel, Güray Öz, Musa Kart, Mustafa Kemal Güngör, Emre İper, Önder Çelik, Bülent Utku ve Hakan Kara'nın cezası kesinleşmiştir. 5 yılın altında hapis cezası alan gazetecilerden Musa Kart, Emre İper, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör, Hakan Kara ve Güray Öz, 25 Nisan 2019'da yeniden cezaevine girmişlerdir (<https://m.bianet.org/bianet/siyaset/208089-turkiye-de-medyayi-kimler-kontrol-ediyor>, Erişim Tarihi: 15.05.2019).

Benzer şekilde bir operasyon da hükümetin politikalarını eleştiren Sözcü Gazetesi'ne yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Mayıs 2017'de gazetenin internet sitesi sorumlu müdürü, muhabiri ve mali işler müdürü gözaltına alınırken, sahibi Burak Akbay hakkında da yakalama kararı çıkarılmıştır. "Silahlı terör örgütünü yönetme" ve "silahlı terör örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek isteyerek yardım etmek" gerekçeleriyle açılan davada, gözaltındaki gazeteciler Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı bayram tatilini Marmaris'te bir tesiste geçirmekte olduğu haberini yayınlarken FETÖ silahlı terör örgütüne hedef göstermekten dolayı suçlanmışlardır (<http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12. 05. 2019).

Diğer önemli bir husus da uzun süredir hükümete destek veren medya gruplarındaki büyüme oranlarıdır. Örneğin Yenişafak Gazetesi'nin sahibi Albayrak Grubu, AKP iktidarı döneminde İstanbul ve Ankara'da neredeyse tüm saygı okuma işlerini üstlenmiştir. Son yıllarda inşaat sektöründeki yatırımlarının yanı sıra, Tümosan Traktör ve Motor Fabrikası ile Savunma

Bakanlığı'ndan Altay Tankı'nın üretim ihalesini ve Hava Kuvvetleri'nde ilk yerli uçak çeker Rahvan için motor üretimi ihalesini almıştır. Grup ayrıca İspanyol Talgo Şirket'i ile hızlı tren üretimi ihalesinin de sahibi olmuştur. Grubun dış yatırımları hükümetin dış politikasıyla da paralel gitmektedir. Trabzon Limanı'ndan sonra Somali Mogadishu Limanı'nın işletmeciliğini de alan grup, Pakistan'daki pek çok şehrin altyapı ve temizlik işlerini de üstlenmiş durumdadır. Hükümete yakın bir başka medya grubunun sahibi İhlas Holding ise, son iki yıldır Gaziosmanpaşa Kentsel Dönüşümü Projesi'ni, Bağcılar Belediyesi'nin kabloşuz geniş alan ağı ve güvenli internet bağlantısı ihalesini almıştır (Sözeri, 2018: 13).

İktidara karşı eleştirel yayın yapan Fethullah Gülen'in kontrolünde olduğu iddia edilen yazılı ve görsel medya kuruluşları 2015 yılından itibaren önce kayyuma devredilmiş, sonra da kayyum tarafından kapatılmıştır. Bu kapsamda, İpek-Koza Grubu'nun Millet ve Bugün gazeteleri ile Feza Yayıncılık'a ait Zaman, Today's Zaman ve Meydan gazeteleri, Cihan Haber Ajansı ve Aksiyon Dergisi kapatılmıştır. Aynı dönemde Koza-İpek Grubu'na ait Kanaltürk TV ve Bugün TV kanallarına kayyum atanırken, kamu uydu iletişim ve kablo operasyonları şirketi Türksat, Bugün TV, Kanaltürk TV, Samanyolu TV, S News TV, Mehtap TV ve Irmak TV yayınlarını uydu ve kablo dağıtım ağından kaldırmıştır. 15 Temmuz 2016 tarihindeki darbe girişimi sonrasında ise ilan edilen Olağanüstü Hal Yönetimi (OHAL) kapsamında yürürlüğe konulan üç ayrı kanun hükmünde kararname ile toplamda 178 medya kuruluşu kapatılmıştır (<http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12. 05. 2019).

4. ARAŞTIRMANIN OBJESİ VE YÖNTEMİ

Çalışmada büyük işletmelerin ya da holdinglerin yönettiği günümüz medyasının siyasal iktidarla olan ekonomik ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda, bu ilişkiler yumağının gazetelerin yayın politikalarına yansıyor yansımadağı sorusunun yanıtı aranmaktadır. Bu kapsamda ele alındığında, çalışmada gazetelerde yer alan seçim miting haber oranlarının, medyanın siyasal iktidarla olan konumuyla doğrudan ilişkili olduğu yönündeki varsayımının desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda AKP'nin iktidara geldiği 2002 Genel Seçimlerinin başlangıç noktası olarak seçildiği çalışmada 2007, 2011, 2015 ve 2017 genel seçimlerinde siyasal partilerin gerçekleştirdiği mitinglerin ne kadarının gazetelerde haber olarak yer aldığı belirlenmektedir. Çalışma medyanın sahiplik yapısının yanı sıra, iktidara yakınlığı ve siyasal düşünceleri açısından farklılık arz eden Hürriyet Gazetesi'nden 363, Cumhuriyet Gazetesi'nden 290, Sabah Gazetesi'nden 274, Zaman Gazetesi'nden 207, Yenişafak Gazetesi'nden ise 88 haber üzerinden içerik analizi yöntemiyle niceliksel açıdan incelenmektedir. AKP iktidarıyla arasının açılmasının ardından yayın politikasında hızlı bir değişime giden Zaman Gazetesi'nin 2015 yılından önce kayyuma devredilmesi ve ardından da kapatılmış olması nedeniyle, çalışmaya bu tarihten itibaren Yenişafak Gazetesi üzerinden devam edilmiştir.

5. ARAŞTIRMADA ELDE EDİLEN BULGULAR

Araştırmada 2002, 2007, 2011, 2015 ve 2017 genel seçimleriyle ilgili miting haberlerinin gazetelere göre dağılımlarının yanı sıra, birinci sayfa ve politika sayfalarında yer alma oranları belirlenmektedir.

5.1. Genel Seçimlerde Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet, Zaman ve Yenişafak Gazetelerinde Yer Alan Miting Haberlerinin Yıllara ve Siyasal Partilere Göre Dağılımı

5.1.1. 2002 Genel Seçimleri

Tablo 1. Miting Haberlerinin Gazetelere Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	HÜRRİYET		CUMHURİYET		SABAH		ZAMAN	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
DSP	2	2	3	3	3	4	-	-
AKP	15	17	8	10	14	20	16	21
CHP	20	23	17	22	9	13	10	14
MHP	11	13	13	17	8	11	7	9
DYP	13	15	-	-	14	19	12	16
ANAP	11	13	9	11	7	9	6	8
SP	10	11	-	-	5	7	10	14
YTP	-	-	13	17	4	6	5	8
BBP	-	-	-	-	2	3	4	6
GP	-	-	1	2	2	3	2	3
DEHAP	5	6	8	10	2	3	1	1
TKP	-	-	1	2	1	2	-	-
ÖDP	-	-	5	6	-	-	-	-
TOPLAM	87	100	78	100	71	100	73	100

Siyasal partilerin miting haberlerinin gazetelere göre dağılımının verildiği tabloya göre, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla oranda CHP, ardından AKP, DYP, aynı oranlarda ANAP ve MHP, ardından SP, DEHAP ve en az oranda DSP'nin, Cumhuriyet Gazetesi'nde en fazla oranda sırasıyla CHP, aynı oranlarda MHP ve YTP, ardından ANAP, aynı oranlarda DEHAP, AKP, ÖDP, DSP ve en az oranda GP ve TKP'nin haberlerinin, Sabah Gazetesi'nde en fazla oranda sırasıyla AKP, DYP, CHP, MHP, ANAP, SP, YTP, en az oranda ise DSP, BBP ve TKP'nin haberlerinin, Zaman Gazetesi'nde ise en fazla oranda sırasıyla AKP, DYP, aynı oranda SP ve CHP, ardından MHP, ANAP, YTP, BBP, en az oranlarda GP ve DEHAP haberlerinin yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Hürriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	2	2
AKP	-	-	15	21
CHP	2	100	18	24
MHP	-	-	11	14
DYP	-	-	9	12
ANAP	-	-	11	14

SP	-	-	10	13
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	5	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	2	100	76	100

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda, en fazla oranda sırasıyla CHP, AKP, eşit oranlarda ANAP ve MHP, ardından SP, DYP, DEHAP ve en az oranda DSP'ye ait haberlerin yer aldığı anlaşılmaktadır. Tabloda sadece CHP'nin iki haberinin birinci sayfada, diğer siyasal partilerin haberlerinin ise politika sayfalarında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Sabah Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	3	5
AKP	1	20	13	21
CHP	1	20	8	13
MHP	-	-	8	13
DYP	2	40	12	18
ANAP	1	20	6	9
SP	-	-	5	7
YTP	-	-	4	6
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	2	3
DEHAP	-	-	2	3
TKP	-	-	1	2
TOPLAM	5	100	64	100

Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda, en fazla oranda sırasıyla AKP ve DYP, ardından CHP, MHP, ANAP, SP, YTP, DSP'ye, en az oranda ise GP, DEHAP ve TKP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Birinci sayfada DYP, AKP, CHP ve ANAP'ın haberlerinin, diğer haberlerin ise iç sayfalarda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Cumhuriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	-	-	-	-
CHP	5	61	12	26
MHP	1	13	12	26
DYP	-	-	-	-
ANAP	1	13	8	18
SP	-	-	-	-
YTP	1	13	12	26
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	1	2
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	1	2
TOPLAM	8	100	46	100

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda CHP, ardından eşit oranlarda MHP, ANAP ve YTP'nin haberlerinin birinci sayfada, diğer haberlerin ise politika sayfalarında yer aldığı anlaşılmaktadır. Tabloda en fazla oranda sırasıyla CHP, eşit oranlarda MHP ve YTP, ardından ANAP ve en az oranlarda GP ve TKP'nin haberlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 5. Zaman Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	2	100	14	29
CHP	-	-	10	22
MHP	-	-	7	15
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	6	12
YTP	-	-	5	10
BBP	-	-	3	6
GP	-	-	2	4
DEHAP	-	-	1	2

TKP	-	-	-	-
TOPLAM	2	100	48	100

Zaman Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda sadece AKP'nin iki haberinin birinci sayfada, diğer haberlerin tamamının ise politika sayfalarında yer aldığı anlaşılmaktadır. Tabloda en fazla oranda sırasıyla AKP, CHP, MHP, SP, YTP, BBP, ardından en az oranlarda GP ve DEHAP'ın haberlerinin kullanıldığı görülmektedir.

5.1.2. 2007 Genel Seçimleri

Tablo 6. Siyasal Partilerin Miting Haberlerinin Gazetelere Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	HÜRRİYET		CUMHURİYET		SABAH		ZAMAN	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
DP	17	25	6	14	9	25	10	9
AKP	25	37	10	25	16	44	44	43
CHP	13	19	16	38	5	15	22	22
MHP	13	19	7	17	4	10	22	22
YTP	-	-	-	-	-	-	2	4
BBP	-	-	-	-	-	-	1	2
GP	1	-	-	-	2	6	-	-
TKP	-	-	1	2	-	-	-	-
İP	-	-	2	4	-	-	-	-
TOPLAM	69	100	42	100	36	100	101	100

Siyasal partilerin miting haberlerinin gazetelere göre dağılımının verildiği tabloya göre, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla oranda AKP, ardından DP, aynı oranlarda CHP ve MHP, en az oranda GP, Cumhuriyet Gazetesi'nde en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından AKP, MHP, DP, en az oranda TKP ve İP'nin haberleri yer almaktadır. Sabah Gazetesi'nde, en fazla oranda sırasıyla AKP'nin haberleri, ardından DP, CHP, en az oranda ise GP'nin haberlerinin, Zaman Gazetesi'nde ise en fazla oranda sırasıyla AKP, aynı oranlarda CHP ve MHP, ardından DP, en az oranda YTP ve BBP'nin haberlerinin yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Hürriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	6	43	19	36
CHP	2	14	11	20
MHP	2	14	11	20
DYP	-	-	-	-

ANAP	-	-	-	-
DP	4	29	13	24
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	14	100	54	100

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP, ardından DP ve eşit oranlarda CHP ve MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Birinci sayfada en fazla oranda haberin AKP'ye, ardından DP, en az oranda ise MHP ve CHP'ye ait olduğu, diğer haberlerin ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 8. Sabah Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP				
AKP	2	100	14	41
CHP	-	-	5	15
MHP	-	-	4	12
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
DP	-	-	9	26
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	2	6
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	2	100	34	100

Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP ve ardından DP'ye ait olduğu, CHP ve MHP'nin haberlerinin en az ve yakın oranlarda yer aldığı anlaşılmaktadır. Tabloda birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 9. Cumhuriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	1	20	9	26
CHP	3	60	13	38
MHP	-	-	7	20
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
DP	1	20	5	16
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	5	100	34	100

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin siyasal partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin CHP, ardından AKP ve yakın oranlarda DP ve MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Birinci sayfada en fazla oranda CHP, ardından AKP ve DP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 10. Zaman Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	10	59	34	46
CHP	3	18	19	26
MHP	3	18	19	26
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	1	1
SP	-	-	-	-
DP	1	5	1	1
YTP	-	-	-	-

BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	17	100	74	100

Zaman Gazetesi'nde yer alan haberlerin siyasal partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP, ardından aynı oranlarda CHP ve MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Birinci sayfada en fazla oranda AKP, ardından aynı oranlarda CHP ve MHP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

5.1.3. 2011 Genel Seçimleri

Tablo 11. Siyasal Partilerin Miting Haberlerinin Gazetelere Göre Dağılımı

	HÜRRİYET		CUMHURİYET		SABAH		ZAMAN	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
DP	-	-	30	27	-	-	-	-
AKP	36	33	10	9	25	56	14	42
CHP	37	34	40	36	13	30	9	27
MHP	31	28	26	23	6	14	9	27
SP	2	2	1	1	-	-	1	4
HASP	1	1	-	-	-	-	-	-
TKP	-	-	1	1	-	-	-	-
İP	2	2	-	-	-	-	-	-
BDP	-	-	2	2	-	-	-	-
TOPLAM	109	100	110	100	44	100	33	100

Siyasal partilerin miting haberlerinin gazetelere göre dağılımının verildiği tabloya göre, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla ve yakın oranlarda CHP ve AKP, ardından MHP, aynı oranlarda SP ve İP, Cumhuriyet Gazetesi'nde en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından DP, MHP, AKP, en az oranda TKP ve SP'nin haberleri yer almaktadır. Sabah Gazetesi'nde, en fazla oranda AKP, ardından CHP ve en az oranda MHP'nin haberleri, Zaman Gazetesi'nde ise en fazla oranda sırasıyla AKP, aynı oranlarda CHP ve MHP, ardından DP, en az oranda SP'nin haberlerinin yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 12. Hürriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-

AKP	13	33	23	34
CHP	13	33	24	35
MHP	12	31	19	29
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	1	3	1	1
HASP	-	-	1	1
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	39	100	68	100

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin siyasi parti türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin CHP ve AKP, ardından MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında yakın oranlarda AKP, CHP ve MHP'nin haberlerinin yer aldığı, SP'nin birinci sayfa ve politika sayfalarında birer haberinin, HASP'nin ise sadece politika sayfasında bir haberinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 13. Sabah Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	3	100	22	54
CHP	-	-	13	32
MHP	-	-	6	14
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	3	100	41	100

Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin siyasal partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP, ardından CHP ve en az oranda MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin tamamının ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 14. Cumhuriyet Gazetesi Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	5	21	25	34
CHP	14	58	26	36
MHP	5	21	21	29
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	1	1
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	24	100	73	100

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin CHP'ye, ardından AKP ve en az oranda MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında en fazla oranda CHP ve en az oranda ise AKP ve MHP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 15. Zaman Gazetesi Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	3	100	11	37
CHP	-	-	9	30
MHP	-	-	9	30
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	1	3
YTP	-	-	-	-

BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	3	100	30	100

Zaman Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda AKP, ardından aynı oranlarda CHP, MHP, en az oranda ise SP'nin haberinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında sadece AKP'nin, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

5.1.4. 2015 Genel Seçimleri

Tablo 16. Siyasal Partilerin Miting Haberlerinin Gazetelere Göre Dağılımı

	HÜRRİYET		CUMHURİYET		SABAH		YENİŞAFAK	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
AKP	14	32	10	27	28	90	22	100
CHP	18	41	18	47	2	7	-	-
MHP	5	11	5	13	1	3	-	-
HDP	6	13	5	13	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	43	100	38	100	31	100	22	100

Siyasal partilerin miting haberlerinin gazetelere göre dağılımının verildiği tabloya göre, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla oranlarda sırasıyla CHP, ardından AKP, yakın oranlarda MHP ve HDP, Cumhuriyet Gazetesi'nde en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından AKP ve yakın oranlarda MHP ve HDP, Sabah Gazetesi'nde en fazla oranda AKP'nin haberleri kullanılırken, CHP'nin iki, MHP'nin ise sadece bir haberinin, Yenişafak Gazetesi'nde ise sadece AKP'nin haberlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 17. Hürriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	4	33	8	29
CHP	5	42	13	46
MHP	2	17	3	11
DYP	-	-	-	-

ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	1	8	4	14
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	12	100	28	100

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda CHP, ardından AKP, en az oranda MHP'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında yakın oranlarda CHP, AKP, ardından MHP'nin, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 18. Sabah Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	12	100	16	84
CHP	-	-	2	11
MHP	-	-	1	5
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	12	100	19	100

Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin siyasal partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP'ye ait olduğu, en az oranda ise CHP ve MHP'nin haberlerine yer verildiği anlaşılmaktadır. Öte yandan birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin tamamının ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 19. Cumhuriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	3	43	13	45
CHP	4	57	14	48
MHP	-	-	2	7
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	7	100	29	100

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda AKP ve CHP'nin yakın oranlarda haberleri yer alırken, en az oranda MHP'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında AKP ve CHP'nin yine yakın oranlarda haberleri yer alırken, diğer haberlerinin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 20. Yenişafak Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	9	100	13	100
CHP	-	-	-	-
MHP	-	-	-	-
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-

BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	9	100	13	100

Yenişafak Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda sadece AKP'nin miting haberlerinin birinci sayfa ve politika sayfalarında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

5.1.5. 2017 Genel Seçimleri

Tablo 21. Siyasal Partilerin Miting Haberlerinin Gazetelere Göre Dağılımı

	HÜRRİYET		CUMHURİYET		SABAH		YENİŞAFAK	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
AKP	35	61	8	31	89	97	54	90
CHP	14	25	12	47	-	-	-	-
MHP	6	11	2	8	3	3	6	10
IYI PARTİ	2	3	4	15	-	-	-	-
TOPLAM	57	100	26	100	92	100	60	100

Siyasal partilerin miting haberlerinin gazetelere göre dağılımının verildiği tabloya göre, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla oranlarda sırasıyla AKP, ardından CHP, en az oranda MHP, Cumhuriyet Gazetesi'nde CHP ve AKP yakın oranlarda, Sabah Gazetesi'nde en fazla oranda AKP'nin haberleri kullanılırken, az oranda MHP, Yenişafak Gazetesi'nde en fazla oranda AKP, az oranda da MHP'nin haberlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 22. Hürriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	14	64	21	60

CHP	6	27	8	23
MHP	2	9	4	11
İYİ PARTİ	-	-	2	6
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	22	100	35	100

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda, en fazla oranda sırasıyla AKP, ardından CHP, MHP en az oranda İyi Parti'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında en fazla oranda AKP, en az oranda ise CHP ve MHP'nin haberlerinin kullanıldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 23. Sabah Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	40	95	49	98
CHP	-	-	-	-
MHP	2	5	1	2
İYİ PARTİ	-	-	-	-
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-

TKP	-	-	-	-
TOPLAM	42	100	50	100

Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda AKP, ardından en az oranda MHP'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında en fazla oranda AKP, en az oranda ise MHP'nin haberlerinin kullanıldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 24. Cumhuriyet Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-
AKP	-	-	8	40
CHP	3	100	6	30
MHP	-	-	2	10
IYI PARTİ	-	-	4	20
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	3	100	20	100

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda, en fazla oranda sırasıyla CHP, ardından AKP, İYİ Parti ve en az oranda ise MHP'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında sadece CHP'nin haberleri yer alırken, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 25. Yenişafak Gazetesi'nin Birinci Sayfa ve Politika Sayfalarına Göre Miting Haberlerinin Dağılımı

	I.SAYFA		POLİTİKA SAYFASI	
	Sayı	%	Sayı	%
DSP	-	-	-	-

AKP	13	100	41	87
CHP	-	-	-	-
MHP	-	-	6	13
İYİ PARTİ	-	-	-	-
DYP	-	-	-	-
ANAP	-	-	-	-
SP	-	-	-	-
YTP	-	-	-	-
BBP	-	-	-	-
GP	-	-	-	-
HDP	-	-	-	-
DEHAP	-	-	-	-
TKP	-	-	-	-
TOPLAM	100	100	47	100

Yenişafak Gazetesi'nde yer alan haberlerin sayfa türlerine göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda sırasıyla AKP, ardından az oranda MHP'nin haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında sadece AKP'nin haberleri yer alırken, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir.

6. DEĞERLENDİRME

Elde edilen bulgulara göre, Hürriyet Gazetesi'nde 2002 Genel Seçimleri'nde dönemin iktidar partileri DSP, ANAP ve MHP'den daha fazla oranda ana muhalefet partisi CHP'nin yanı sıra, yeni kurulan ve kendisini muhafazakâr liberal olarak tanımlayan AKP'nin miting haberlerine yer verildiği görülmektedir. Buna göre en fazla oranda sırasıyla CHP (yüzde 23), AKP (yüzde 17), DYP (yüzde 15), ANAP (yüzde 13), DEHAP (yüzde 6) ve DSP'nin (yüzde 2) miting haberlerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. 2007 Genel Seçimleri'nde en fazla oranda sırasıyla AKP (yüzde 37), DP (yüzde 25), CHP (yüzde 19) ve MHP'nin (yüzde 19) haberlerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Diğer yandan GP'nin miting haberlerinin 2002 Genel Seçimleri'nde kullanılmazken, 2007 Genel Seçimleri'nde diğer siyasal partilere oranla çok az olmakla birlikte yer verildiği anlaşılmaktadır. 2011 Genel Seçimleri'nde AKP (yüzde 33) ve CHP'nin (yüzde 34) haberlerinin birbirlerine çok yakın oranlarda yayınlandığı, 2015 yılında ise CHP (yüzde 41), ardından AKP'nin (yüzde 32) haberlerinin yanı sıra, MHP ve HDP'nin (yüzde 11) aynı oranda haberlerine yer verildiği bulgusuna ulaşılmaktadır. 2017 Genel Seçimleri'nde ise en fazla oranda AKP (yüzde 63), ardından CHP (yüzde 25) ve MHP'nin (yüzde 6) miting haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. 2017 Genel Seçimleri'nde Meral Akşener'in önderliğinde kurulan İYİ Parti'nin de seçime katıldığı görülmektedir. İYİ Parti'nin miting haberlerinin Hürriyet Gazetesi'nin politika sayfalarında yüzde 3 oranında yer aldığı görülmektedir.

Liberal sağ eğilimli bir kimliğe sahip olan Hürriyet Gazetesi'ndeki bazı köşe yazarları dönem dönem hükümeti eleştiren bir yaklaşım izlemiştir. Öyle ki, muhalif tutumları nedeniyle iktidarın baskısıyla işlerine son verilen köşe yazarlarının olduğu bilinmektedir (<https://www.sozcu.com.tr/2019/yazarlar/emin-colasan/sozcudeki-ilk-yazim-5384579/> Erişim tarihi: 24.01.2020). Diğer yandan gazetenin devlete olan vergi borçları nedeniyle AKP iktidarı

tarafından kısaca alınmasına rağmen, bu durumun AKP'nin miting haberlerinin yayınlanmasına olumsuz olarak yansımadağı belirlenmiştir. Nitekim elde edilen bulgular, Hürriyet Gazetesi'nde en fazla yer alan miting haberlerinin yakın oranlarda AKP ve CHP'ye ait olduğu, sıralamadaki yerlerinin ise dönemlere göre değişkenlik gösterdiği anlaşılmaktadır. 2007 Genel Seçimleri'nde en fazla AKP'nin miting haberleri yayınlanırken, sıralamada DP'nin ikinci, CHP'nin ise üçüncü parti olması araştırmada ulaşılan dikkat çekici bulgulardan biridir. Diğer yandan Hürriyet Gazetesi'nin rakibi olan Star Gazetesi'nin sahibi işadamı Cem Uzan'ın kurduğu GP'nin miting haberlerinin 2002 Genel Seçimleri'nde Hürriyet Gazetesi'nde kullanılmazken, 2007 Genel Seçimleri'nde az da olsa yayınlandığı belirlenmiştir. Araştırmada ulaşılan diğer bir önemli bulgu ise, Hürriyet Gazetesi'nde genel seçim dönemleri içinde en fazla haberin cumhurbaşkanlığı ve anayasa referandumunun gerçekleştirildiği 2017 Genel Seçimleri'ne ait olmasıdır. Devlete olan vergi borçları nedeniyle mali kriz yaşıyan Hürriyet Gazetesi'nin bu tarihlerde henüz Demirören Grubu'na satılmamıştır. Öte yandan araştırmada birinci sayfada yer alan siyasi partilerin miting haberlerindeki sıralamanın, en fazla haberleri kullanılan siyasi partilerle doğru orantılı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular, hükümetin politikalarına yakın olan ve icraatlarını destekleyen nitelikte yayıncılık yapan Sabah Gazetesi'nin, genel seçimlerde AKP'nin seçim mitingleriyle ilgili haberlere en fazla oranda yer verdiğini ortaya koymaktadır. Nitekim 2002 Genel Seçimleri'nde Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda, en fazla oranda sırasıyla AKP ve DYP, ardından CHP, MHP, ANAP, SP, YTP, DSP'nin, en az oranda ise GP, DEHAP ve TKP'nin miting haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. 2007 Genel Seçimleri'nde Sabah Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla haberin AKP ve ardından DP'ye ait olduğu, CHP ve MHP'nin haberlerinin ise en az oranlarda yer aldığı anlaşılmaktadır. Tabloda birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir. 2011 Genel Seçimleri'nde Sabah Gazetesi'nde en fazla haberin AKP, ardından CHP (AKP haberlerinin yarısı oranında) ve en az oranda MHP'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin tamamının ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir. 2015 Genel Seçimi'nde de en fazla haberin (yüzde 90) AKP'ye ait olduğu, en az oranda ise CHP (yüzde 7) ve MHP (yüzde 3)'nin haberlerine yer verildiği görülmektedir. Öte yandan diğer seçimlerde olduğu gibi birinci sayfada sadece AKP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin tamamının ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir. 2017 Genel Seçimi'nde Sabah Gazetesi'nde yüzde 89 oranında AKP, yüzde 3 oranında MHP'nin haberlerinin kullanıldığı, başta ana muhalefet partisi CHP olmak üzere diğer partilerin haberlerine ise yer verilmediği anlaşılmaktadır. Gazetenin birinci sayfasında en fazla oranda AKP, az oranda ise MHP'nin haberlerinin kullanıldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında yer aldığı belirlenmiştir.

AKP Hükümeti ile herhangi bir ekonomik ilişkisi olmayan ve hükümetin politikalarını eleştiren haber ve yorumlara sayfalarında sıkça yer veren Cumhuriyet Gazetesi, hükümetin baskı altına almaya çalıştığı köklü ulusal gazetelerden biri olarak bilinmektedir. Bununla birlikte elde edilen bulgular, 2002 ve 2011 Genel Seçimleri haricindeki diğer seçimlerde CHP'nin ardından en fazla oranda AKP'nin miting haberlerinin yayınlandığını ortaya koymaktadır. Siyasi partilerin birinci sayfadan çıkan miting haberleri en fazla oranda CHP'ye ait olmakla birlikte, diğer siyasi partilerin haberlerinin birinci sayfada yer alma oranlarının dönemlere göre değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. 2002 Genel Seçimleri'nde Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin partilere göre dağılımının gösterildiği tabloda en fazla oranda CHP'nin (yüzde 22), ardından eşit oranlarda MHP ve YTP'nin (yüzde 17) haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan ANAP, AKP, DEHAP'ın (yüzde 10) eşit oranlarda, en az oranlarda ise DSP, ÖDP, GP ve TKP'nin haberlerinin yer aldığı görülmektedir. 2007 Genel Seçimleri'nde Cumhuriyet

Gazetesi'nde en fazla haberin CHP (yüzde 38), ardından AKP (yüzde 25) ve yakın oranlarda DP (yüzde 14) ve MHP'ye (yüzde 17) ait olduğu anlaşılmaktadır. Diğer yandan birinci sayfada en fazla oranda CHP, ardından AKP ve DP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı belirlenmiştir.

2011 Genel Seçimleri'nde Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan miting haberlerinin en fazla oranda CHP'ye (yüzde 36), ardından DP (yüzde 27), MHP (yüzde 23), AKP (yüzde 9) ait olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında en fazla oranda CHP ve en az oranda ise AKP ve MHP'nin haberlerine yer verildiği, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı belirlenmiştir. Gazetenin birinci sayfasında AKP ve CHP'nin yakın oranlarda haberleri yer alırken, diğer siyasal parti haberlerinin ise politika sayfalarında yer aldığı görülmektedir. 2015 Genel Seçimleri'nde en fazla oranda sırasıyla CHP (yüzde 47), ardından AKP (yüzde 27) ve en az oranda ise MHP'nin haberlerinin kullanıldığı, gazetenin birinci sayfasında ise diğer genel seçimlerin aksine sadece CHP'nin haberlerinin yer aldığı belirlenmiştir. 2017 Genel Seçimleri'nde ise en fazla oranda miting haberleri CHP (yüzde 54), ardından AKP (yüzde 36), İYİ Parti (yüzde 15) ve MHP'ye ait olduğu (yüzde 10) bulgusuna ulaşılmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular, İpek-Koza Grubuna ait olan ve Fethullah Gülen Cemaati'nin medyadaki temsilcisi olarak bilinen Zaman Gazetesi'nin en fazla oranda sırasıyla AKP, ardından CHP ve MHP'nin miting haberlerini yayınladığını ortaya koymaktadır. 2002 Genel Seçimleri'nde en fazla oranda sırasıyla AKP (yüzde 21), CHP (yüzde 16), MHP (yüzde 9), YTP ve ANAP (yüzde 8), BBP (yüzde 6), ardından en az oranlarda GP (yüzde 3) ve DEHAP'ın (yüzde 1) haberlerinin kullanıldığı görülmektedir. 2007 Genel Seçimleri'nde Zaman Gazetesi'nde en fazla haberin AKP (yüzde 43), ardından aynı oranlarda CHP ve MHP (yüzde 22), DP (yüzde 9), BBP (yüzde 2), YTP'ye (yüzde 4) ait olduğu anlaşılmaktadır. Birinci sayfada en fazla oranda AKP, ardından aynı oranlarda CHP ve MHP'nin haberlerinin yer aldığı, diğer haberlerin ise politika sayfalarında kullanıldığı görülmektedir. 2011 Genel Seçimleri'nde Zaman Gazetesi'nde en fazla oranda AKP (yüzde 42), ardından aynı oranlarda CHP (yüzde 27), MHP (yüzde 27), en az oranda ise SP'nin (yüzde 4) haberlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öte yandan gazetenin birinci sayfasında sadece AKP'nin miting haberlerine yer verilirken, diğer siyasi parti haberlerinin ise politika sayfalarında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Olağanüstü Hal Kararnamesi ile FETÖ/PDY terör örgütlerinin yayın örgütü olduğu gerekçesiyle (<https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/09/18/zaman-gazetesi-eski-yonetici-ve-yazarlari-hakindaki-dava-basladi>, Erişim Tarihi: 14.05.2019) kapatılan Zaman Gazetesi 2015 yılından önce kayyuma devredilmiş, ardından da kapatılmıştır. Bu nedenle çalışmamızı bu tarihten itibaren hükümete yakınlığıyla bilinen Albayrak Grubuna ait olan Yenişafak Gazetesi üzerinden yürütülmesi uygun görülmüştür. Buna göre hükümetin politikalarını destekleyen yayıncılık anlayışına sahip olan Yenişafak Gazetesi'nin, 2015 ve 2017 Genel Seçimleri'nde de bu desteğini görülmektedir. Nitekim 2015 Genel Seçimleri'nde sadece AKP'nin miting haberlerini yayınlayan gazete, 2017 Genel Seçimleri'nde AKP'nin yanı sıra, yeni iktidar ortağı MHP'nin de çok az oranda olmakla birlikte haberlerine sayfalarında yer vermiştir. Öte yandan her iki seçimde de gazetenin birinci sayfasında sadece AKP'nin haberleri yer alırken, MHP'nin haberlerinin ise politika sayfalarında kullanıldığı belirlenmiştir.

7. SONUÇ

Medya, siyaset ve sermaye üçgeninde yaşananlar her dönem farklı şekillerde kendini gösterse de aslında özünde aynı yapıya sahiptir. 1995 siyasal atmosferindeki medya, siyaset ve sermaye üçgeninde yaşananlar bu ilişkiler ağına örnek olarak gösterilebilir. Seçkin'in

medyanın sahiplik yapısıyla ilgili gerçekleştirdiği çalışmada (1999: 141), 1995 yılı siyasal atmosferindeki önemli medya kuruluşlarından Hürriyet, Sabah ve Akşam gazeteleri arasında yaşanan çatışma anlatılmaktadır. Politik liderler arasındaki yaşanan kavgaların, hükümet krizlerinin medyanın gündemine tümüyle hâkim olduğu bu dönemde, rekabet içerisinde olan medya grupları iktidar partisi DYP ile muhalefetteki ANAP arasında tercihlerini belirlerken, diğer yandan birbirilerini hükümetle olan ekonomik çıkarlara göre hareket etmekle suçlamaktadırlar. 2000'li yıllara gelindiğinde ise tarafların değiştiği fakat medya, sermaye ve siyaset ilişkiler yumağında yaşananların değişmediği söylenebilir. Kadioğlu'na göre (2018: 115), AKP iktidarı 1990'lı yıllarda medya sahiplerinin siyasetin şekillendirilmesine dâhil olma mücadelesini unutmamıştır ve Türk medya sektörünün yeniden dizayn edilmesi arayışlarına girmiştir. Bu dönemde ihalesi yapılan medya şirketlerine birden fazla şirketin ortaklığıyla kurulan konsorsiyumlar sahip olmuş ve iktidar yanlısı olarak görülen bu konsorsiyumlar medyadaki rekabet portföyünü değiştirmişlerdir. Böylece yeni oluşan ortamda Kaya'nın ifadesiyle (2009: 295), medya sahiplerinin hemen hepsi sektöre başka iş alanlarından gelmiş olan büyük sermaye grupları olarak gazeteciliğin yerleşik değerleri, meslek kuralları yerine, kar sahibi olmak ve hegemonyalarını kurmakla ilgilenir hale gelmiştir.

Bu doğrultuda ele alındığında, AKP iktidarı girdiği seçimlerde giderek arttırdığı oy oranları ile siyaseten gücünü perçinlediği gibi medya sektöründeki muhalif gruplar karşısında da etkinliğini arttırmıştır (Kadioğlu, 2018: 115). Oluşan rekabet ortamında bazı medya sahipleri iktidar yanlısı tutum sergilerken, bazıları ise denge siyaseti oluşturmaya çalışmışlardır. İktidar yanlısı yayınların ana çıkış noktası dönemin dış güçlerinin hükümeti ve devletin egemenliğini zayıflatma stratejileri karşısında hükümeti desteklemenin elzemliği söylemi üzerine kurulmuştur. Denge siyaseti güden medya organları zaman zaman eleştirel tutum alırken, iktidarla ilişkilerinin gerilme noktalarında geri adım atarak ve gazetede önemli görevlere, iktidarla yakın ilişkileri olan gazetecileri alarak strateji oluşturmuşlardır. Az sayıdaki muhalif medya işletmeleri ise iktidarı, medyaya yönelik baskı uyguladığı, muhalefeti susturmak için her türlü politikayı uyguladığı iddialarıyla eleştirel yayın politikaları üretmişlerdir. Sonuç itibarıyla gelinen noktada, 'etik ilkelerin', 'kamu yararı' gibi kavramların kalkan olarak dahi işlev görmediği bir ortamda, hükümete yakın medya gruplarının tümüyle ekonomik ve politik güç olmak için giriştikleri bir mücadele kaçınılmaz olarak kendini göstermektedir (Seçkin, 1999: 141).

Bu kapsamda ele alınan çalışmanın çıkış noktasını günümüzdeki medya, siyaset ve sermaye ilişkisinin genel seçimlerde siyasal partilerin miting haberlerinin yayınlanmasına etki edip etmediği sorusu oluşturmaktadır. Nitekim araştırmada elde edilen bulgular medya sektörüyle ilgili ortaya konulan bu düşünceleri destekler niteliktedir. Araştırmada hükümetin icraatlarını destekleyen bir yayın politikasına sahip olan Sabah, Zaman ve Yenişafak gazetelerinin bu tutumlarının, genel seçimlerdeki siyasal partilerin miting haberlerini yayınlama oranlarına da yansıdığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda Sabah, Zaman ve Yenişafak gazetelerinin genel seçim dönemlerinde en fazla oranda AKP'nin haberlerine gazete sayfalarında yer verdiği görülmektedir. Daha önceki seçimlerde az oranda da olsa ana muhalefet partisi CHP'nin haberlerine politika sayfalarında yer veren Sabah Gazetesi'nin 2017 Genel Seçimleri'nde miting haberlerini kullanmadığı belirlenmiştir. 2015 Genel Seçimleri'nden önce kayyuma devredilen ve bir süre sonra ise kapatılan Zaman Gazetesi'nin bu dönemler içerisinde en fazla oranda AKP'nin miting haberlerine yer verirken, başta ana muhalefet partisi CHP olmak üzere diğer siyasal partilerin miting haberlerine de sayfalarında yer verdiği anlaşılmaktadır. Zaman Gazetesi'nin kapatılması nedeniyle 2015 Genel Seçimleri itibarıyla incelenmeye başlayan Yenişafak Gazetesi ise, 2015 Genel Seçimleri'nde sadece AKP'nin haberlerini kullanırken, 2017 Genel Seçimleri'nde ise AKP'nin yanı sıra, yeni iktidar ortağı MHP'nin miting haberlerini de az oranda da olsa yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu kapsamda, siyasal iktidarla 'denge siyaseti' gütme çabasında olduğunu söyleyebileceğimiz Hürriyet Gazetesi'nin, devlete olan vergi borçlarının yanı sıra, kimi zaman köşe yazarlarının hükümetin politikalarına olan eleştirel tutumu nedeniyle hükümetle yaşanan gerginliğin genel seçimlerdeki miting haberlerine olumsuz olarak yansımadağı anlaşılmaktadır. Bu anlamda Hürriyet Gazetesi'nde yer alan miting haberlerinin en fazla oranda AKP ve CHP'ye ait olduğu, sıralamadaki yerlerinin dönemlere göre değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Siyasal iktidara karşı eleştirel tutumunu haberlerinde ve köşe yazarlarında dile getirmekten kaçınmayan Cumhuriyet Gazetesi'nin 2002 Genel Seçimleri haricindeki diğer seçimlerde CHP'nin ardından en fazla oranda AKP'nin miting haberlerini yayınladığı anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgulardan Sabah Gazetesi'nin diğer siyasi partilerin miting haberlerini yayınlamadığı 2017 Genel Seçimleri, Yenişafak Gazetesi'nin ise her iki seçim döneminde de iktidar partisi haricinde diğer siyasi partilerin miting haberlerini yayınlamaması nedeniyle, halkın haber alma özgürlüğünü kısıtladıkları ve siyasal partilerin kampanyalarında haksız rekabet oluşumuna yol açtıkları değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Alemdar K. (Haz.) (1999), Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar, Nazif Eksen, "Medya ve Ekonomi: Türk Basın Endüstrisinde Yoğunlaşma, Toplulaşma, Tekelleşme Yapısı, (1965-1995), Gülcan Seçkin, "1990'lı Yılların Basın Kavgalarının Ekonomi Politikası ve Bir Örnek Olay", İstanbul: AFA Yayınları.
- Alver, F. (2007), Gazeteciliğin Kuramsal Temelleri, İstanbul: Beta Yayınları.
- Chomsky N. (1999), Medya Gerçeği (2.Baskı), Abdullah Yılmaz (Çev.), İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.
- Demir, V. (2007), Türkiye'de Medya Siyaset İlişkisi, İstanbul: Beta Yayınları.
- Dursun, O. (2012), Türk Medyasının Sermaye Yapısı ve Siyasal İktidarla İlişkisi Üzerine Bir İnceleme, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), ss. 1-21.
- Erdoğan, İ.,Alemdar, A. (2010) Öteki Kuram, Pozitif Matbaacılık: Ankara.
- İrvan S. (Der.) (2002), Medya Kültür Siyaset, Peter Golding, Graham Murdock "Kültür İletişim, Ekonomi ve Politik" Ankara: Alp Yayınevi.
- Kadıoğlu Kaban Z. (2018), Türkiye'de Medya Sahipliği Ekseninde Mülkiyet Yapılarındaki Değişimin Analizi (1950-2010), İnsan&İnsan Dergisi, 5(16), ss. 100-120.
- Kaya R. (2009), İktidar Yumağı, Ankara: İmge Kitabevi.
- Sözeri C. (2015), Türkiye'de Medya İktidar İlişkileri, İstanbul: İstanbul Enstitüsü Yayınları.
- Yaylagül, L. (2010), Kitle İletişim Kuramları, Ankara: Dipnot Yayınları.

İnternet Kaynakları

- <https://m.bianet.org/bianet/siyaset/208089-turkiye-de-medyayi-kimler-kontrol-ediyor>, Erişim Tarihi: 12.05.2019
- <http://sivildusun.net/gazeteciler-cemiyeti-rapor-2018>, Erişim Tarihi: 12.05.2019
- <https://www.cnnturk.com/2008/ekonomi/genel/04/22/sabah.ve.atv.calik.grubuna.gecti/451602.0/index.html>, Erişim Tarihi: 12.05.2019
- <https://www.gzt.com/dunya-politika/turk-medyasinda-ses-getiren-el-degistirmeler-3293246>, Erişim Tarihi: 15.05.2019

http://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri_ Erişim Tarihi: 19.05.2019

Gazeteler

Hürriyet Gazetesi, 1 Ekim-2 Kasım 2002, 22 Haziran-22 Temmuz 2007, 12 Mayıs-12 Haziran 2011, 7 Mayıs-7 Haziran 2015, 16 Mart-16 Nisan 2017.

Sabah Gazetesi, 1 Ekim-2 Kasım 2002, 22 Haziran-22 Temmuz 2007, 12 Mayıs-12 Haziran 2011, 7 Mayıs-7 Haziran 2015, 16 Mart-16 Nisan 2017.

Cumhuriyet Gazetesi, 1 Ekim-2 Kasım 2002, 22 Haziran-22 Temmuz 2007, 12 Mayıs-12 Haziran 2011, 7 Mayıs-7 Haziran 2015, 16 Mart-16 Nisan 2017.

Zaman Gazetesi, 1 Ekim-2 Kasım 2002, 22 Haziran-22 Temmuz 2007, 12 Mayıs-12 Haziran 2011

Yenişafak Gazetesi, 1 Ekim-2 Kasım 2002, 22 Haziran-22 Temmuz 2007, 12 Mayıs-12 Haziran 2011, 7 Mayıs-7 Haziran 2015, 16 Mart-16 Nisan 2017.